

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ганка Неделчева, СУ „Св.Климент Охридски“, ФНОИ

за дисертационен труд на тема:

ИНОВАТИВНИ ТЕХНОЛОГИИ И ПОДХОДИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА В ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНОТО УЧИЛИЩЕ

за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“

Автор: **Марина Георгиева Апостолова-Димитрова**

Област на висше образование:

1. Педагогически науки. Професионално направление:

1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО (МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА)

Представеният дисертационен труд е обсъден в катедра „Музика“ и насочен към публична защита в съответствие с нормативните изисквания за академичната процедура. Структурата е организирана в класически порядък – Увод, четири глави и Заключение. Съдържанието обхваща обем от 199 стр., в т.ч. библиографска справка на кирилица (87 издания), на латиница (28 публикации), 9 сайта и 7 приложения.

Концептуалната рамка на докторантката гравитира около 3 смислови полета – 1) нотно ограмотяване на българския ученик с инструментите на технологичния свят; 2) комуникация на децата с класическата музика чрез платформата YOU TUBE като елемент на тяхното ежедневие; 3) вдъхновяващо присъствие на педагога по музика, притежаващ необходимия образователен ценз.

Формулирани по този начин, те се превръщат в дискуссионни, а с това разработката получава висока степен на актуалност.

Уводът представя позицията на Марина Апостолова като действащ педагог и иноватор, чиито функции формират обща причинно-следствена връзка. Педагогът наблюдава и анализира, за да отстъпи място на визионера-експериментатор, който приема добрия исторически опит, но го обогатява, рационализира и анимира с всички възможни елементи на новото време.

Новите подходи, които Апостолова открива и прилага, са изяснени чрез строга организация на научното изследване, ситуирано чрез неговите оперативни атрибути – предмет и обект, цел и задачи, формулирани коректно и ясно. Работната хипотеза е логично обвързана с конкретни условия, ангажирани в нейното доказване.

Научно-изследователската и експерименталната работа на докторантката са логично асистирани от различни методи и терминологичен апарат, необходими в последованието от работни етапи.

Съзнателно избирам подробен коментар и оценка на Увода на дисертационния труд в настоящото становище. Той очертава основните параметри на разработката, не е формален или механичен и в известен смисъл получава статут на своеобразна матрица, която се обогатява с детайли в основните глави на труда.

В **Глава I** (*Учебният предмет „Музика“ в модерната парадигма на българското училище*) Апостолова визира присъствието на музикалното обучение като обект и субект в българския образователен модел. Съпоставя музиката и

свързаните с нея училищни дейности, регламентирани в нормативните документи, с историческия опит в българската и световна музикална педагогика, проявен в системи и методи. Резултатът е впечатляващ чрез подбор и синтез на представения обзор. Отправната точка е стриктно дефинирана от нея: *„Прагматичното послание на настоящия дисертационен труд е да защити присъствието на класическата музика и нейната доминация в слуховия опит на учениците от началния курс чрез предлагане на иновативен модел за тяхното обучение в общообразователното училище.“* (цит.13 стр.) Тази аргументация обяснява мотивацията на докторантката и присъства във всяка глава от дисертационния текст и колаборира научно-изследователските импулси с тяхната практико-приложна проекция.

Анализът на различни психологически аспекти в педагогическите ситуации в съчетание с технологична компетентност на Марина Апостолова създават условие за въвеждане на нови атрактивни подходи в 2 информационни полета в часа по музика – 1) осъществяване на нотно ограмотяване чрез виртуално пиано и 2) активна комуникация с класическата музика чрез звуковата картина на YOU TUBE.

Докторантката разглежда музикалното възприятие и музикално-художествените представи като най-важни модулатори в образователния процес и така подготвя смислово навлизане в съдържанието на втора глава от дисертационния труд.

Глава II (*Музиката и емоционалният свят на индивида*) експонира професионалната концепция на Марина Апостолова за логичноосмислен път на музикално просвещение с точно

определени вектори - **музикално познание**, пораждащо **реакция**, която се мултиплицира и води до импулса на **личния избор**, т.е. формира **предпочитание**. Налице е систематизиран подход в научното проучване на докторантката, който дава резултати. Тя извежда съществени и съществуващи зависимости при различни възрастови групи в една поливалентна среда, за да достигне до механизмите на процеса „общуване с музика” - нервно-психична дейност на индивида, семейна среда, приятелско обкръжение, лично присъствие и чар на педагога. Наблюденията, артикулирани в изводи, очертават специфична карта за реализация на научно-експериментална работа, която е обект на изложението в следващата **III глава** от дисертационния труд (*Постановка и организация на експерименталното изследване*).

Експерименталната работа съдържа **два модела**, ситуирани според възраст, място, време, етапи. Докторантката представя организационен модел и анкетни модули, проучващи обкръжението на ученика, за да проведе експериментална работа, свързана с прослушване на класически музикални образци (I експеримент). В личен разговор тя признава, че от учениците научава за много от разновидностите на музикалните феномени, които имат доказано деструктивно въздействие и сама търси подробна информация за тях (dubstep, trap). Изследването е документирано чрез кръгови и хоризонтални диаграми и необходимия статистически анализ на резултатите. Те илюстрират „мъртвите зони”, в които докторантката въвежда експериментален модел на работа с музиката на Рахманинов и получава високи резултати в 4 възрастови групи – I, II, III и IV клас.

Вторият експериментален модел е насочен към нотното ограмотяване в III, IV и V клас, което се превръща в приятен и

атрактивен образователен процес чрез виртуално пиано. Експериментът протича в друг организационен порядък, съобразен със спецификата на процеса, в поредица от 5 учебни часа.

Ще акцентирам върху резултатите от експерименталната работа на докторантката и начина на тяхното представяне. Показаните модели на работа имат висока степен на ефективност и са лесно приложими в работата на училищния педагог по музика с необходимото уточнение – специалист със съответния образователен ценз. Ще добавя към това професионална отговорност, ангажираност и визия за музикалното образование в българското училище, адекватно на времето, в което живеем.

Ярка атестация за това е последната **IV глава** (*Примерен план за обучение по музика чрез факултативни учебни часове*) от дисертационния текст на Марина Апостолова. В нея тя конкретизира стъпка по стъпка програма за ФУЧ по музика с тематично годишно разпределение, в което компенсаторните механизми на факултативното обучение по музика може да неутрализира липса на интерес или дефицит на знание.

Присъствието на подобен модел на мислене респектира, а неговото експониране в конкретния случай, в този дисертационен труд се възприема като елемент от едно цялостно професионално поведение и отношение.

Заключението финализира цялостното изложение с обобщения, насочени към актуалността на подобни педагогически подходи с желание да ги превърне в стратегия на модерното педагогическо мислене.

В края на това становище ще обобщя няколко впечатляващи аспекти в работата на докторантката –

компетентност, базирана на добре асимилиран исторически опит; иновативност, провокирана от нейния личен педагогически опит; целеустременост, определена от волята за прогрес. Добавям към това порядък и всеобхватност на аналитико-синтетичните процеси, коректен цитатен апарат и техническо оформление на предложения текст.

Приемам приносните моменти на дисертацията и убедено препоръчвам на уважаемото научно жури **да присъди** на Марина Апостолова научната и образователна степен „ДОКТОР”.

9.01.2019

проф. д-р Ганка Неделчева